

men en afbrokkelende wegkanten, die moeten verdwijnen om het gezicht op deze dijk wat minder armetierig te maken. Na een aantal jaren kan dan weer een aantrekkelijk, met het omringende landschap harmoniërend wegbeeld ontstaan, gelooft de werkgroep.
Met de gemeentebesturen van Driebergen-Rijsen-

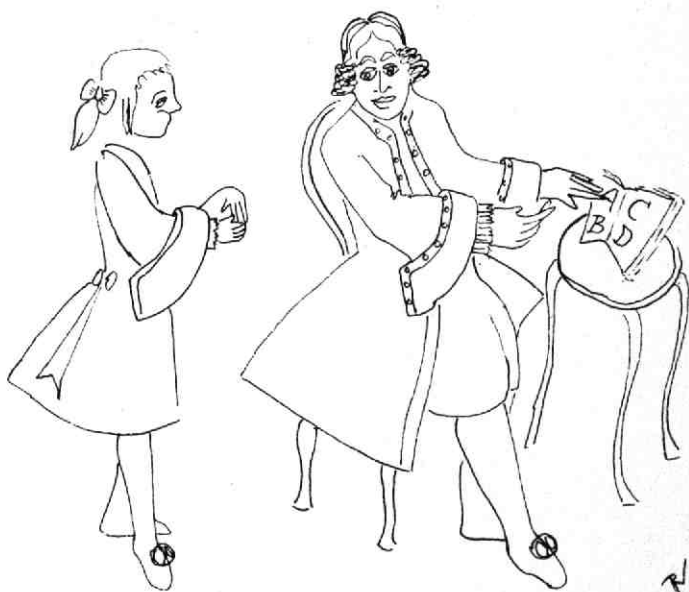
burg en Langbroek overleggen Gedeputeerde Staten nu over de uitvoeringsmogelijkheden van de plannen. Het zou wenselijk zijn dat zij ook de tegenstanders, die ook heden nog zeker niet allemaal enthousiast zullen zijn over de geamendeerde plannen, in dit gesprek betrekken.

K.

Tekening: A. B. R. de Vries

Gerrit van Goor moest schrijf- en rekenkunst bewijzen

door E. P. Polak-de Booy

Gerrit van Goor moest 5 november 1729 examen doen. In de Statenkamer te Utrecht zouden twee schoolmeesters onderzoeken wat hij van schrijven en rekenen terecht bracht. Hij kon verwachten daarbij scherp op de vingers gekeken te worden door alle leden van gerecht en kerkeraad van Breukelen, terwijl ook nog twee advocaten en drie commissarissen van Gedeputeerde Staten aanwezig zouden zijn. Geen wonder dat hij die dag koorts had en het examen geen doorgang kon vinden. Hij was eind maart 1729 in Breukelen gekomen, mogelijk als waarnemer van de omstreeks die tijd overleden Roelof Brouwer, die daar bijna veertig jaar koster en schoolmeester geweest was. Hij maakte er kennelijk geen goede indruk, want toen het duidelijk werd dat hij Roelof zou opvolgen,

raakte het hele dorp in beroering. Al drie weken voordat de aanstelling - op 19 juni - officieel bekend werd, waren twee schepenen naar Utrecht geweest om een advocaat te spreken over de „onbekwaamheid van Gerrit van Goor”. Zij brachten daar twee stuiver voor in rekening, het bedrag van hun vertering in de „Atlas”. Latere reizen waren duurder, vooral wanneer een schuit, of paard en wagen, gehuurd werd voor het vervoer van veel schepenen tegelijk. De kosten waren na een half jaar opgelopen tot 78 gulden. De rekening van de advocaat was slechts 12 gulden lager. Het is duidelijk dat ze er in Breukelen heel wat voor over hadden om Gerrit van Goor kwijt te raken. Op 5 juli dienden schepenen en kerkeraad van Breukelen een zorgvuldig geredigeerd rekest in

bij Gedeputeerde Staten van Utrecht. 1) Zij stelden zich op het standpunt dat de rechtmatigheid van de benoeming door de vrouwe van Nijenrode aan twijfel onderhevig was, maar dat zij daarin niet wilden treden. Het ging erom dat het dorp een bekwaam schoolmeester kreeg en niet iemand als Gerrit van Goor. Hij kon niet genoeg schrijven en cijferen om het aan de kinderen te leren; bovendien had hij nog onlangs gezegd dat hij zich niet geschikt achtte voor deze functie. Daarom deden zij een beroep op de Edelmogende Heren om de benoeming ongedaan te maken.

Zij stonden minder sterk, doordat de dominee niet meedeed. Daar zullen in de kerkeeraadsvergadering wel harde woorden over gevallen zijn, maar dominee Kaar notuleerde heel sobertjes, zodat er niets van blijkt. In het rekest staat echter dat hij de Breukelense jeugd als een „partye rappige en luy-sige jongens” beschouwde, waaraan weinig gelegen was. Met die opmerking zal hij heel Breukelen tegen zich gekregen hebben. De school was hun trots, zomer en winter ruim honderd leerlingen. In augustus sprak men op de classisvergadering in Utrecht vol zorg over de „onlusten” in Breukelen.

Intussen hadden Gedeputeerde Staten een commissie ingesteld om de zaak te onderzoeken. Deze deed goed werk en kwam in oktober met een acceptabel voorstel. De advocaten van beide partijen (ook Van Goor had een advocaat genomen) zouden ieder een meester aanstellen, die samen Gerrit aan een examen zouden onderwerpen. De uitslag zou bepalend zijn voor verdere maatregelen. Zoals eerder gezegd, het examen ging eerst niet door, maar op 6 december had Gerrit van Goor zijn koorts overwonnen. Ten overstaan van meesters, advocaten en verdere toehoorders toonde hij de schrijf- en rekenkunst voldoende te beheersen, zodat de Gedeputeerde Staten geen reden zagen hem niet in Breukelen te handhaven. Het dorp had de strijd verloren.

We blijven zitten met de vraag of Gerrit van Goor werkelijk zo onbekwaam was, of dat er iets anders achter zat. Het is haast niet in te denken dat hij werkelijk nauwelijks kon schrijven en rekenen. We kunnen de kerkboeken nog zien die hij bij hield en we mogen toch ook wel enig vertrouwen hebben in de integriteit van de examinatoren. Misschien is het rumoer om meester Gerrit beter te begrijpen wanneer we bedenken dat Breukelen een van de best betaalde standplaatsen in de provin-

cie Utrecht was. De Geheymsschrijver 2) zei dit in 1759, maar ook dertig jaar eerder was dit zo. Er kwam ca. 100 gulden van het gerecht, 60 gulden van de diakonie, ca. 85 gulden van de kerk, terwijl we het schoolgeld op 200 gulden per jaar kunnen begroten. Voegen we hierbij de emolumenten voor stoelen zetten, klok luiden en dergelijke, dan komen we op een voor die tijd zeer behoorlijk inkomen. In Breukelen, dat met tegen de 300 lidmaten een van de grootste kerkelijke gemeenten van Utrecht was, kon men immers veel emolumenten verwachten. Een dorp, dat bij een open sollicitatie een meester van topklasse kon krijgen, hoefde geen genoeg te nemen met iemand van niet meer dan middelmatige bekwaamheden. Ongetwijfeld voelde men zich gemanipuleerd. Er zat echter niets anders op dan zich erbij neer te leggen. Op de maartvergadering van 1730 vernamen de leden van de classis Utrecht dat de rust in Breukelen was hersteld. De nieuw benoemde meester bleef tot zijn dood in 1772 lesgeven en niemand sprak meer over de onbekwaamheid van Gerrit van Goor.

1) R. A. Utrecht, archief Breukelen-Nijenrode nr 21. Hierbij bevinden zich ook de rekeningen van de advocaat en de schepenen.

2) Geheymsschrijver van Staat en Kerk. Utrecht, 1759/1760.

Genielied

Naar aanleiding van het artikel „Jeugdmemories uit Utrecht van een oud-minister”, van mr. J. J. Beyerman, merk ik het volgende op: Het lied „Mina, kom eens gauw naar buiten, Meid, daar komen troepen aan” dateert - als ik mij niet vergis - uit de tweede helft van de mobilisatietijd 1914-1918. Het is echter niet hét genielied. Veel ouder is het lied: Wij zijn mineurs van 't Nederlandse leger, En onze naam is overal bekend”. Dit lied wordt bijvoorbeeld nog altijd gezongen op de jaarlijkse korpsdiners van het wapen.

Ir. Ch. C. van der Vliet
reserve-majoor der genie bd.

Telefoon Struick

Het telefoonnummer van dr. J. E. A. L. Struick is gewijzigd in (030) 51.64.88.